

EESTI KUNSTI DIGISILD

TEEMA

KESKAJA KIRIKUARHITEKTUUR

DIGISILLA VIDEO

Niguliste kiriku arhitektuur

Niguliste kirik

TEA

Keskajal olid müüriga ümbritsetud linnaruumi kõige tähtsamad hooned **kirikud** ja kabelid. Kõrged tornid paistsid kaugele-kaugele ning aitasid meremeestel ja rändajatel orienteeruda. Kirikud olid pühad kohad ja pühendatud alati kindlatele **pühakutele**, kes olid linnarahvale olulised. Pühakojad ehitati ida-lääne suunas, sest idast tõuseb päike ning seal asub püha linn Jeruusalemm. Kiriku idaosas asuv **kooriruum** oli kiriku kõige püham paik, kus asus pealtar. Kirikutorn paiknes tavaliselt läänes. **Käärkamber**, kus hoiti kirikuvara, asus enamasti kooriruumi läheduses. Kirikutel olid tavaliselt paksud kivimüürid ja suured aknad. Kui kesk-lööv oli kõrvallöövidest kõrgem ja akendega kaunistatud, siis nimetati sellist kirikut **basiilikaks**.

Pealtarile lisaks olid keskaegses kirikus ka **kõrval-altarid**. Altareid kaunistasid Kristusele, neitsi Maarjale ja pühakutele loodud retaablid ja pühakujud. Kõige tähtsam oli kirikutes Jumala teenimine, mis toimus missade ehk jumalateenistuste raames. Jumalateenistustest sai

osa kogudus, kes käis koos igal pühapäeval. Katoliku jumalateenistuse ajal saavad kõik osa leivast ja veinist ehk Kristuse ihust ja verest. Sellega mälestatakse Jeesus Kristuse **püha õhtusöömaega**. Jumalateenistuse toimumisest andsid tunnistust ka kirikukellad, mis kaikusid üle terve linna. Keskaja inimese jaoks oli oluline kirikus käia ja palvetada. Kõik tähtsad sündmused inimese elus olid seotud kirikuga: siin ta ristiti, leeritati, laulatati ja saadeti viimsele teekonnale.

ARUTLE JA LOO

Enne vaatamist

- Millistes kirikutes oled varem käinud?
- Millistele pühakutele olid need kirikud pühitsetud?
- Milliseid kunstiteoseid mäletad kirikutest, kus oled varem käinud?

Pärast vaatamist

- Keskaegne kirik oli mitme otstarbega hoone. Mil moel kasutasid inimesed kirikuruumi?
- Mis oli kiriku kõige tähtsam ülesanne?
- Niguliste kirik on nüüd muuseum. Kas kirikuid ja kabeleid võib kasutada igas funktsioonis või peab silmas pidama algset otstarvet?

Tänapäeval on Eestis palju kirikuid, mis seisavad tühjana. Mõttele välja viis eesmärki, kuidas tühjana seisvat kirikut võiks kasutada. Pärast seda, kui oled viis kasutusvõimalust välja mõelnud, koosta ühele neist teavituskampaania, mis reklaamib just seda viisi.

MUUSEUMITUNNI SOOVITUS

„Niguliste ABC“